

SOTSIAALMINISTEERIUM

RAHANDUSMINISTEERIUM

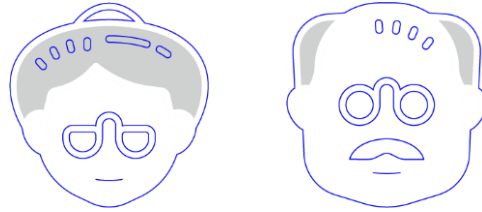
2022. aasta pensionianalüüs

Kristiina Selgis, Sotsiaalministeerium

Tõnu Lillelaid, Rahandusministeerium

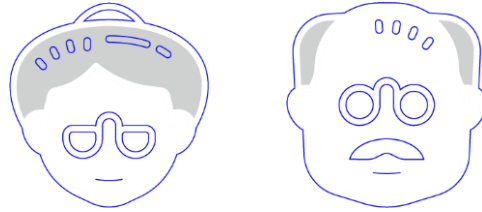
Analüüsi teemad

Alus: riikliku pensionikindlustuse seadus ja kogumispensionide seadus

- Trendid
- **Eesmärgid**
- Eesti Euroopa Liidu riikide võrdluses
- Rahvusvaheline praktika
- Ootused ja uskumused
- **Baasstsenaarium**
- **Muudatusettepanekud**

Eesmärgid

Arvestuslik elatusmiinimum
2021. aastal 233,6 eurot

60% mediaannetotöötasust
2021. aastal 645 eurot

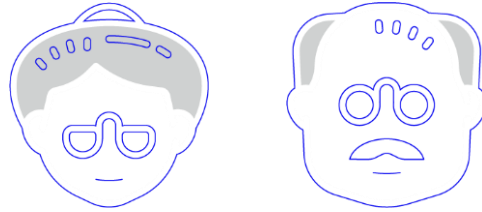
Vaesuse vähendamiseks:

- Miinimumpension võiks olla vähemalt arvestusliku elatusmiinimumi suurune, **arvestusliku elatusmiinimumi metoodika vajab aga uuendamist.**

Asendussissetuleku tagamiseks:

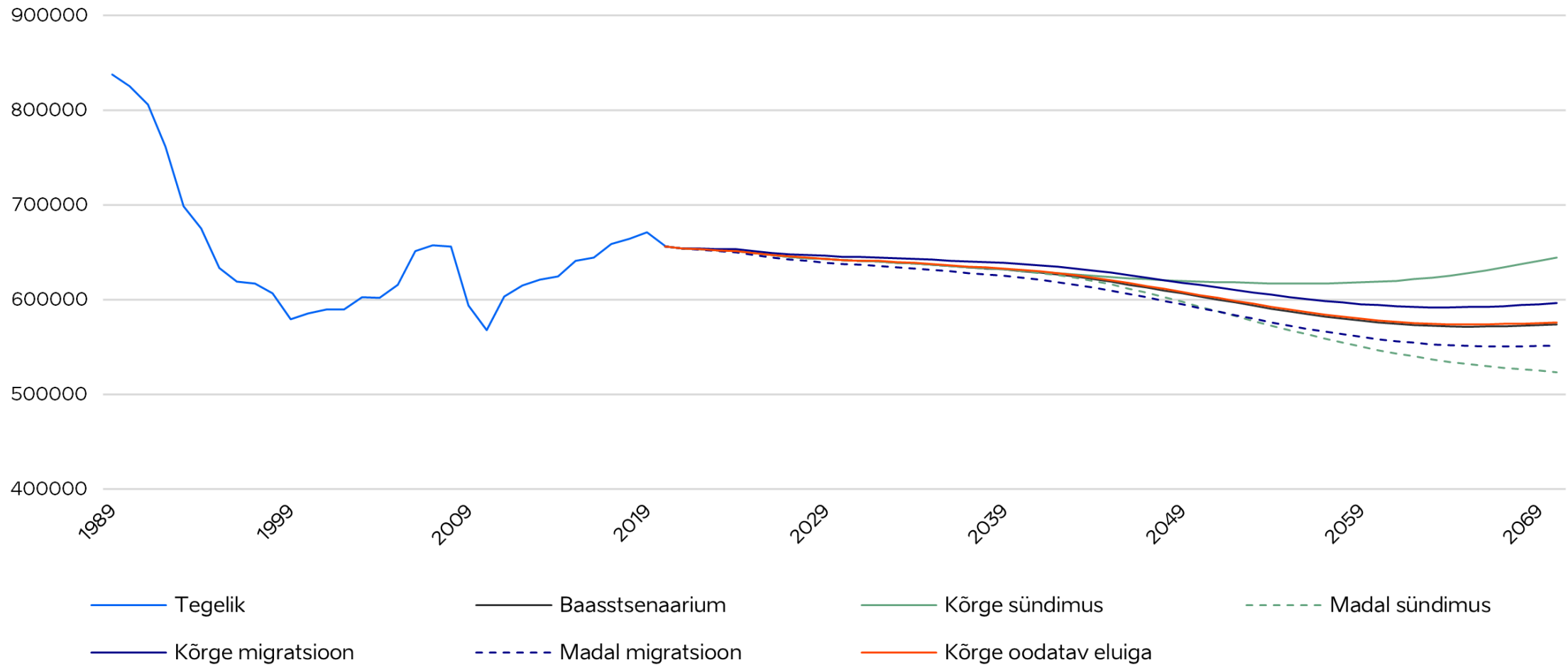
- Keskmise pension ehk **40 aastat mediaanpalgaga töötanud** inimese I ja II samba netopension võiks olla vähemalt **60% mediaannetotöötasust.**

Baasstsenaarium

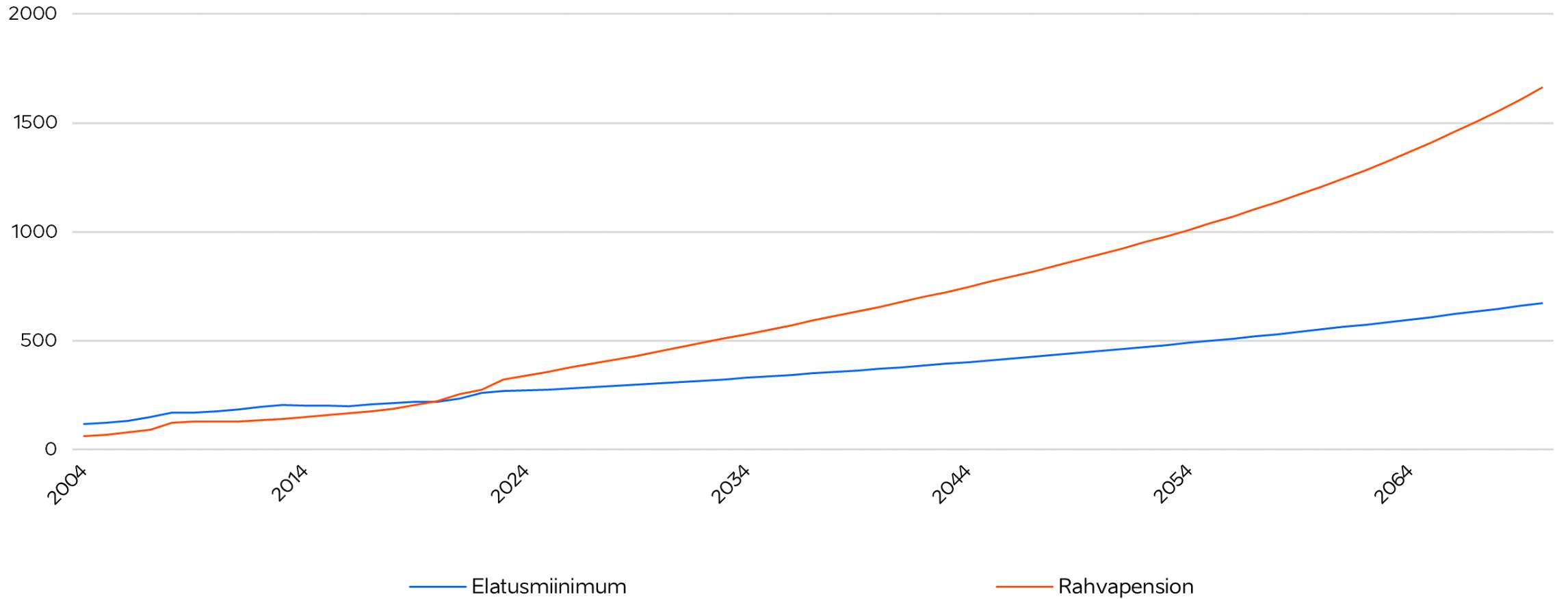

- **RaMi pensionimudel:**
demograafia, tööturg, makromajandus -> pensionisüsteem
- **Baasstsenaarium koos riskistsenaariumitega.**
Riskistsenaariumite muutuvad eeldused: migratsioon, sündimus, oodatav eluiga, hõivatute arv, pensionifondide tootlus, II sambaga liitunute arv
- **Erinevate inimeste vaade:** erinevad sissetulekud, laste arv, töötus, töövõimetus, hoolduskoormus, II sambaga liitumine, varem ja hiljem pensionile jäämine, III samba olemasolu

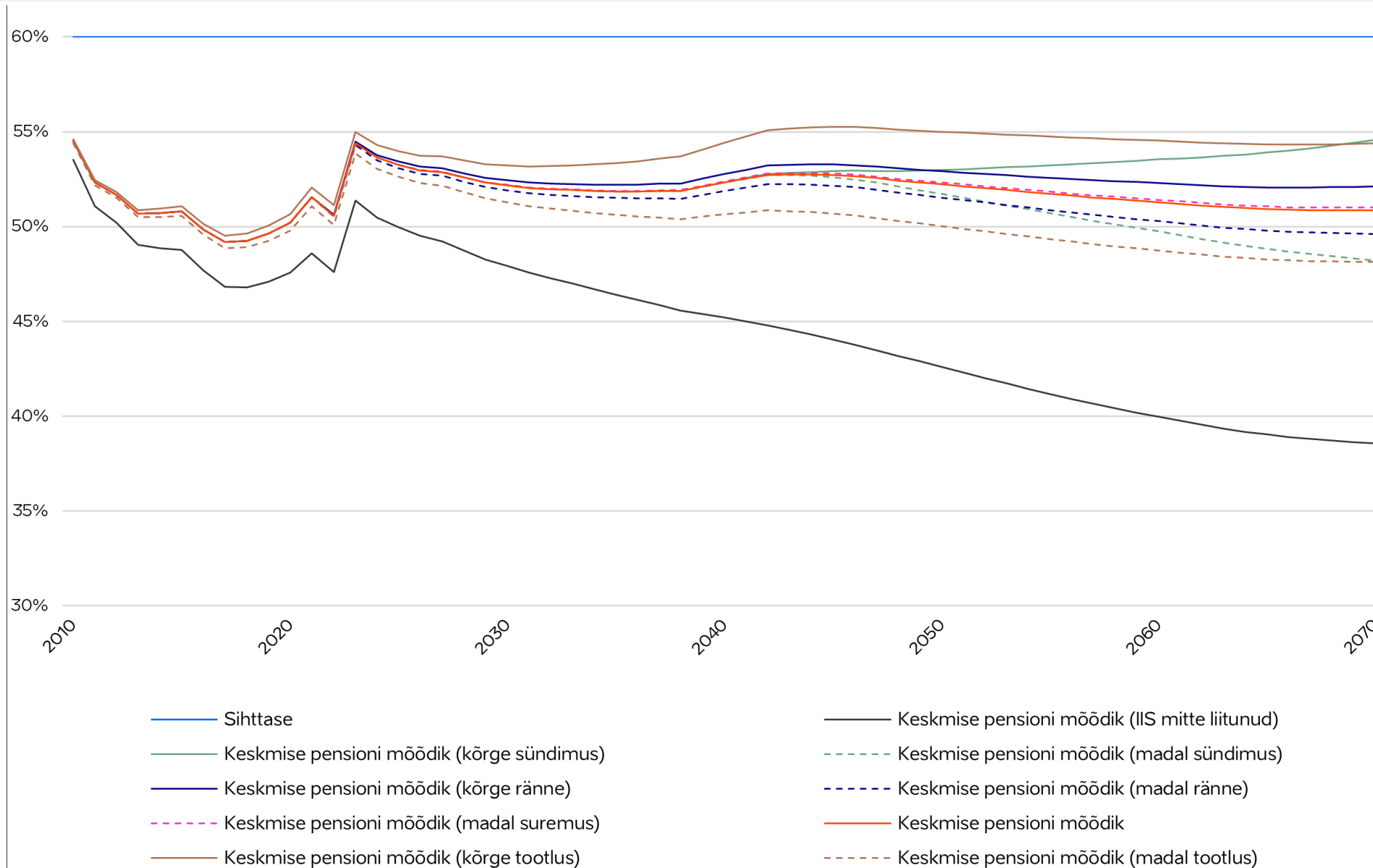
Töötajate ja vanaduspensionäride arvu suhe langeb

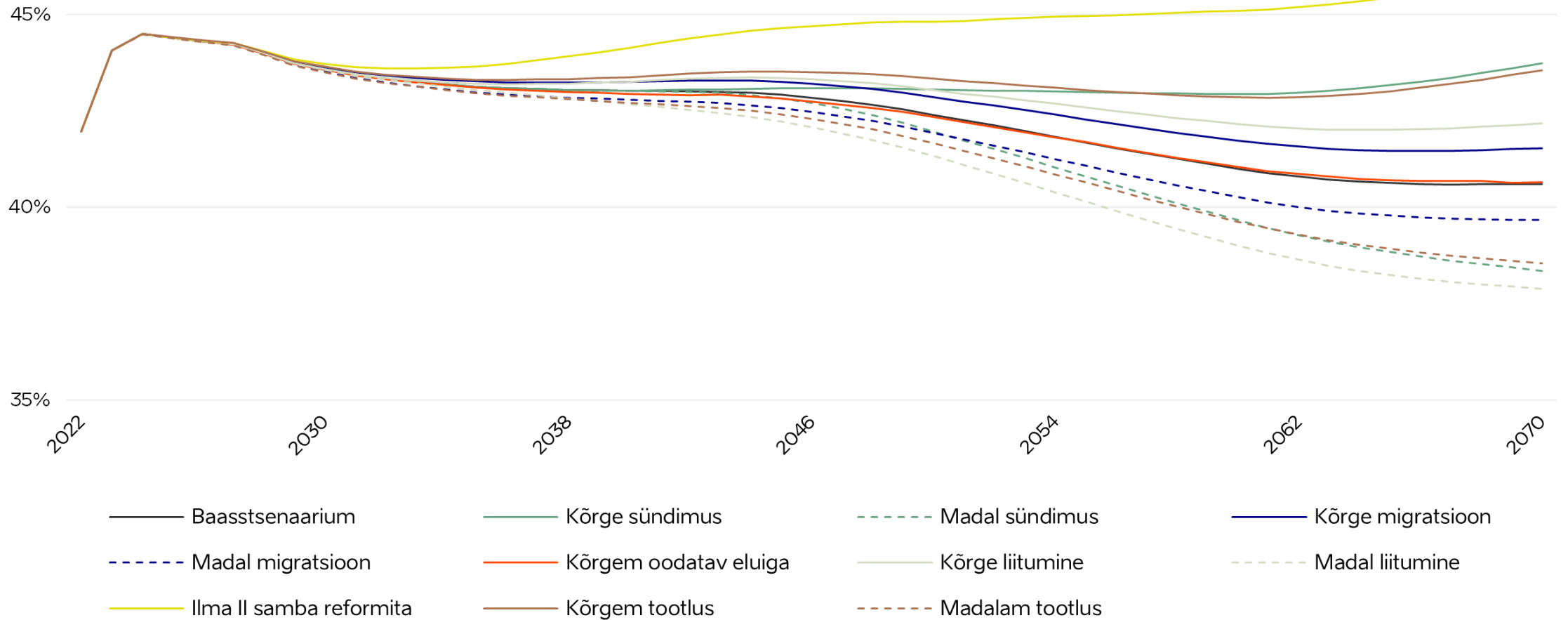
Miinumumpension on kõrgem elatusmiinumumist

Keskmise pensioni eesmärk on alla sihttaset

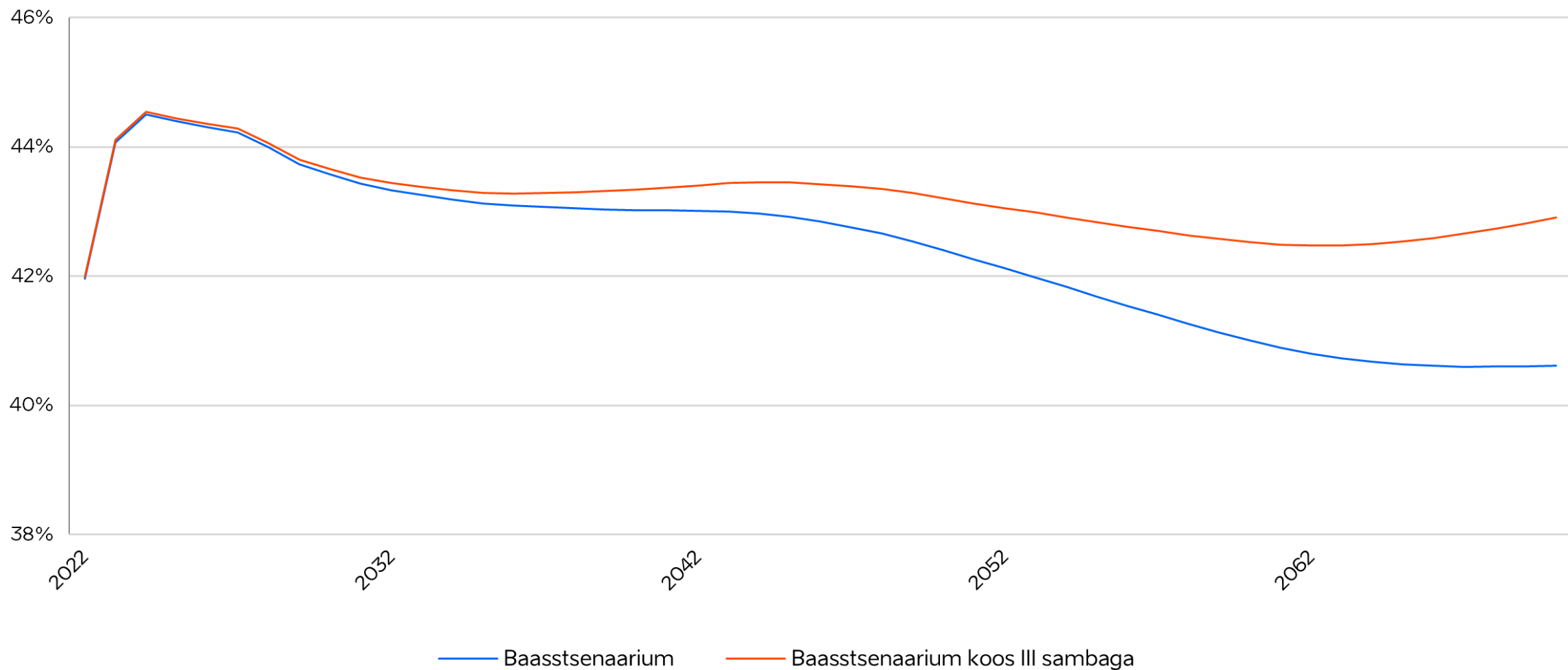

Keskmine asendusmäär on kerges languses

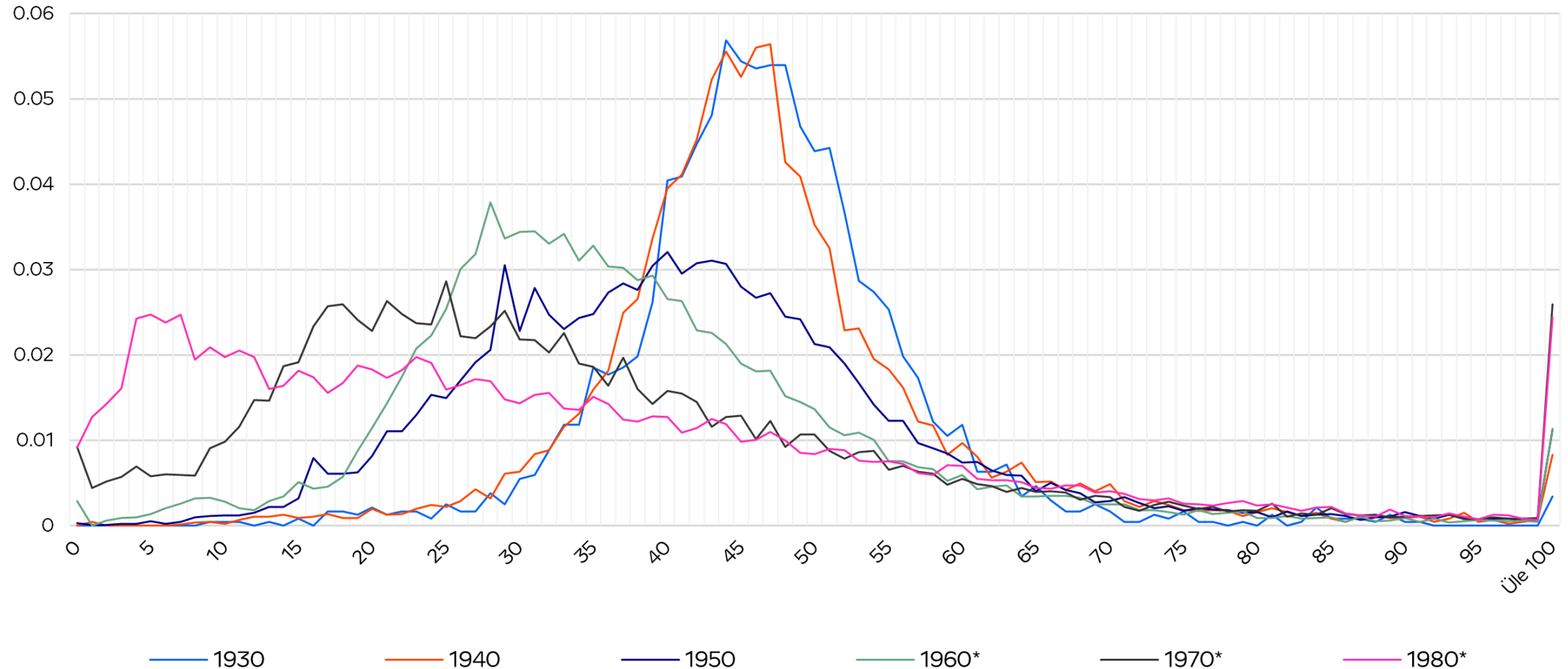
Allikas: Rahandusministeerium

III samba mõju suureneb, aga jääb väikseks

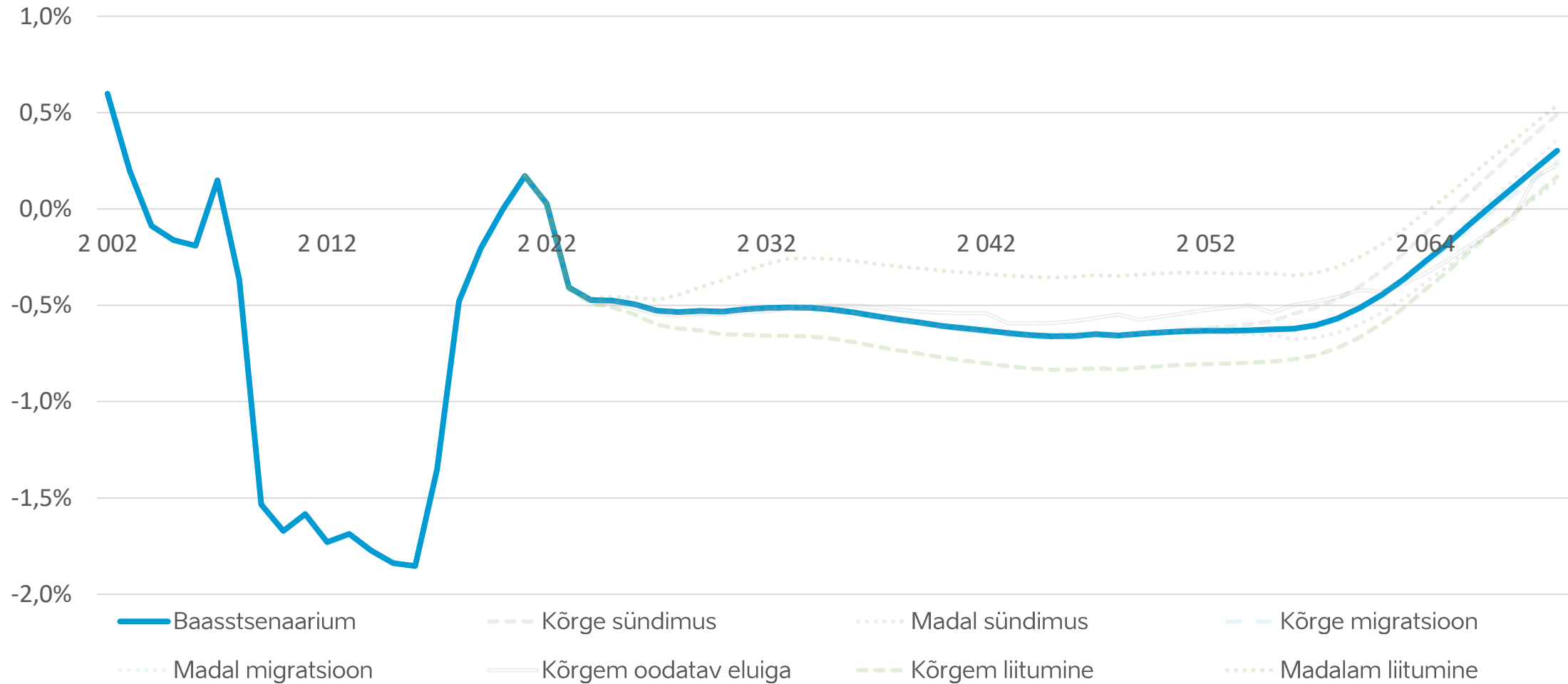
Ebavõrdsus pensionisüsteemis suureneb

I samba osakute arv ja nende prognoos sünniaastate lõikes

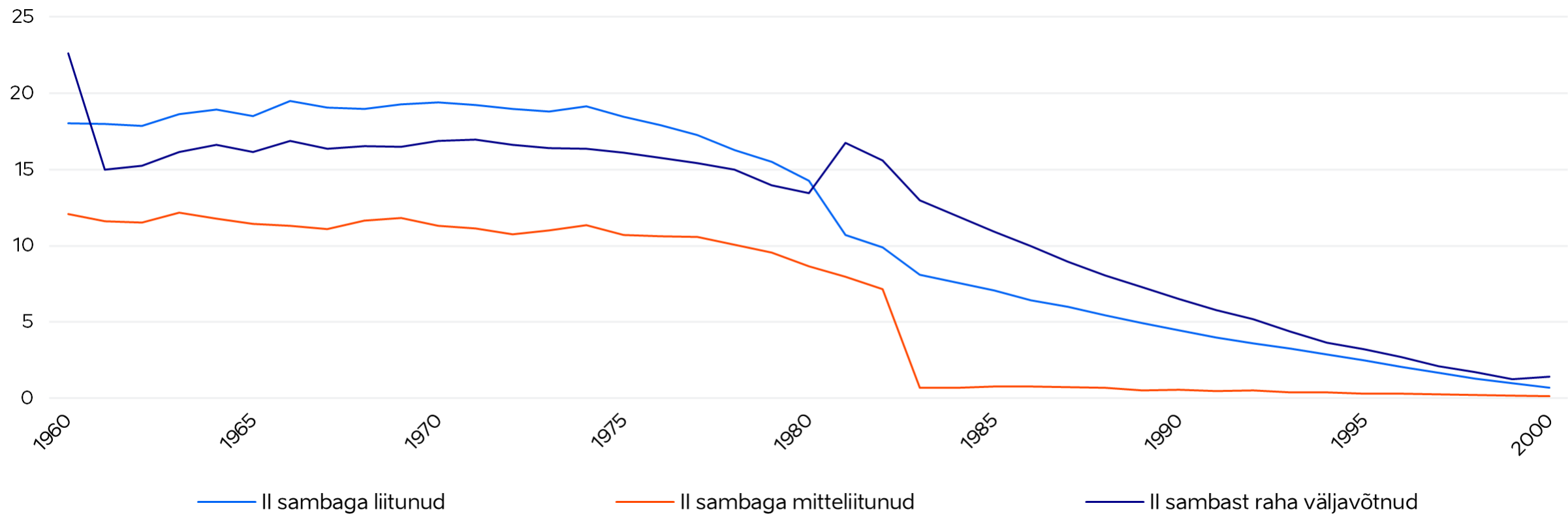

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, Rahandusministeeriumi arvutused

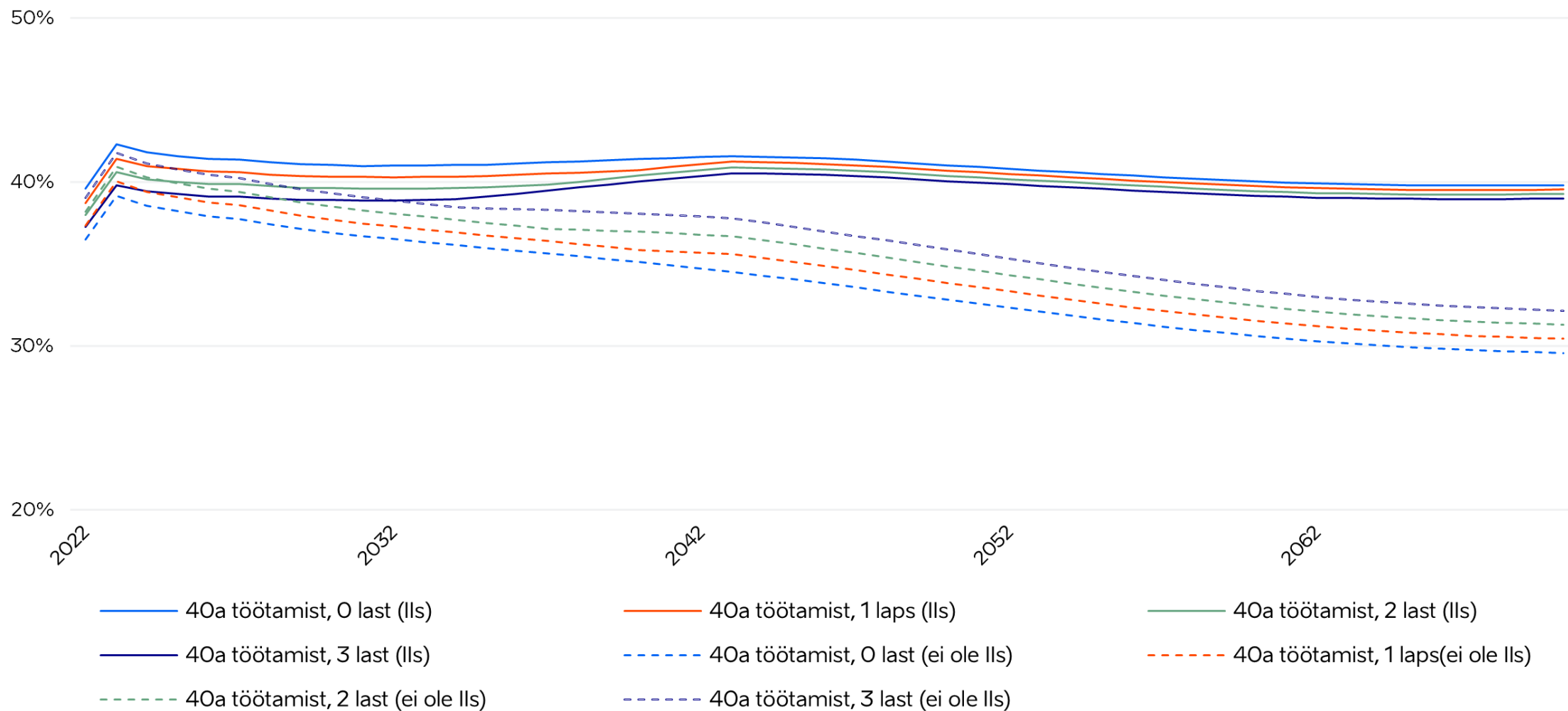
I samm on stabiilses defitsiidis

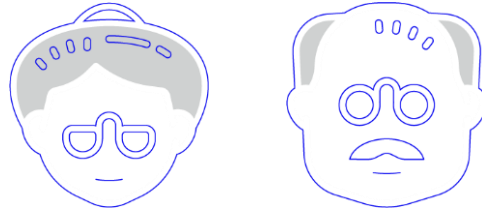
II sambast lahkujate I samba kindlustusosakud

II sambaga liitunute pension laste saamisel väheneb

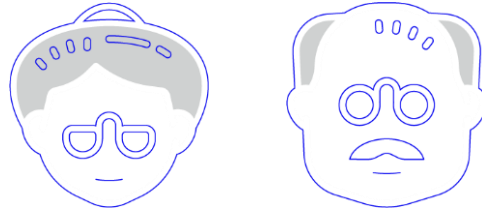
Ettepanekud

Vaesuse vähendamiseks ja
asendussissetuleku suurendamiseks

- Sissemaksete suurendamine (pensionisüsteemi raha juurde)
- Hõlmatuse suurendamine (rohkem inimesi koguvad pensioniks ja on õiges skeemis)
- Kogumispensioni tulemuslikumaks muutmine
- Inimeste pensioniteadlikkuse tõstmine

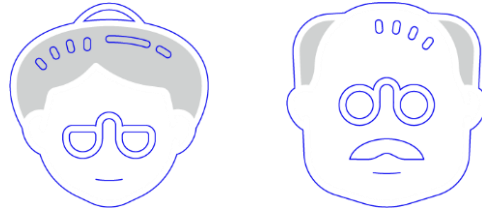
Miinimumpensioni suurendamine

Vaesuse vähendamiseks

- Sotsiaalharta miinimumpensioni tasemeni (2020. aastal 421€, kulu 17 miljonit eurot, pension suurem 30 350 inimesel).
- Statistikaameti uuendatud kuludega arvestusliku elatusmiinimumini (2020. aastal 300€, kulu 2 miljonit eurot, pension suurem 2 500 inimesel).
- Praxise pakutud elatusmiinimumini, mis arvestab suuremate mittetoidukulutustega (2020. aastal 383€, kulu 8 miljonit eurot, pension suurem 13 170 inimesel).

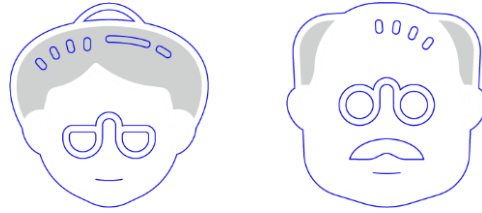
Tööandjapension II või III sambas

Asendussissetuleku suurendamiseks

- Tulumaksu ja sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vabastus.
- „Kinnised“ osakud / pensionitooted.
- TA-le vabatahtlik või automaatse osalusega?
- TA maksed kõigi pensionisambaga liitunud töötajate eest ja sama %, lubatud ka töötaja panusega sidumine.
- Maksemäär 2% või 2%, 4% ja 6% (II samm) või kuni 6% (III samm).
- Kui II samm, siis:
 - TA maksed min 1 kalendriaasta;
 - lubada II sambast lahkunutel oma 2% maksega tagasi tulla, 10 a piirang jääb riigi 4% maksele;
 - vaja lahendada, kus kogume andmeid TA ja nende maksemäärade kohta (pensioniregister vs MTA)?

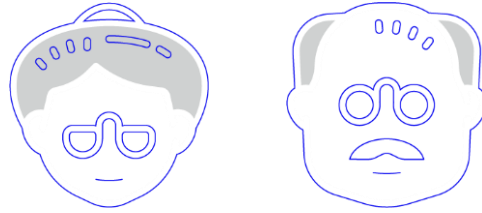
Riigi laste eest tehtava II samba sissemaksete tõstmine

Asendussissetuleku suurendamiseks

- II sambaga mitteliitunu saab riigilt ca 3,15 korda suurema pensionilisa, kui II sambaga liitunu.
- Riigi lapse eest tehtava II samba sissemakse kolmekordseks tõstmine oleks maksnud 2022. aastal 38 miljonit eurot.
- Lisandub 2013 - ... sündinud laste eest tagantjärgi sissemaksete suurendamise kulu.

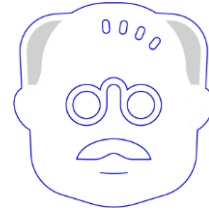
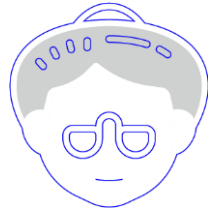
Kogumispensionide muud ettepanekud

Asendussissetuleku suurendamiseks

- II samba osakute pantimine
- III samba laiendamine investeerimiskontole
- Konservatiivse pensionifondi kohustusliku pakkumise kaotamine
- III samba nõuetele vastavatele investeerimisfondidele III samba fondi õiguste andmine (maksusoodustus)
- Pensionieas II ja III samba väljamaksete koondamine
- III samba 6000 euro piiri indekseerimine palgakasvuga
- Meelerahu fond III samba sees

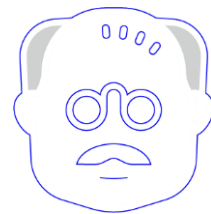
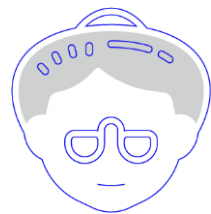
Pensioninõustamise edendamine

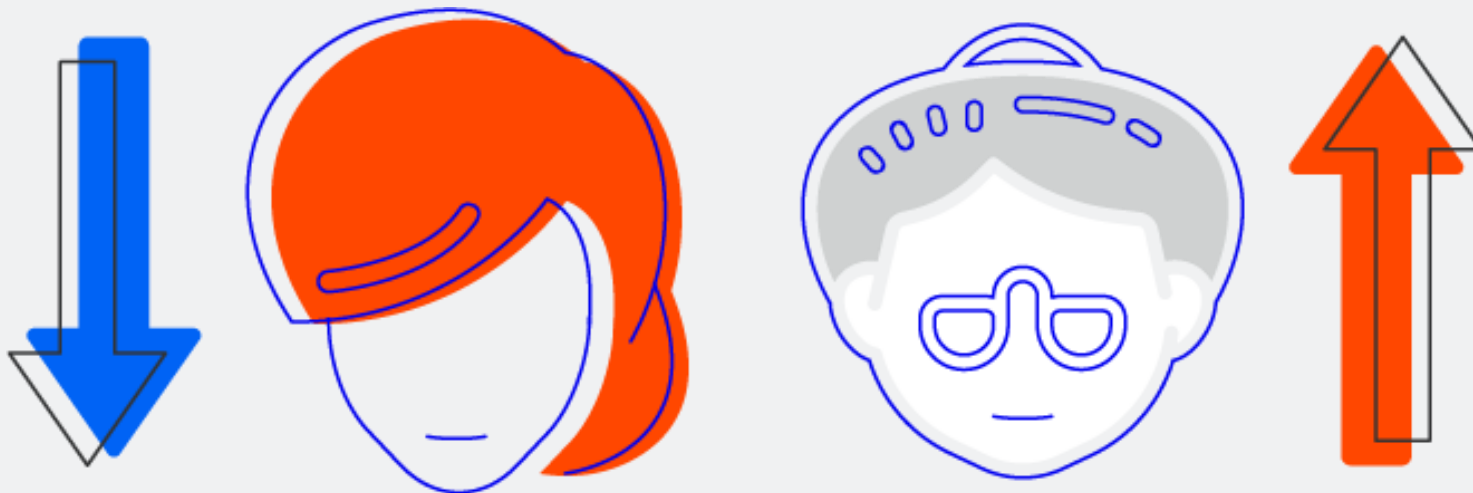
Vaesuse vähendamiseks ja
asendussissetuleku suurendamiseks

- Isikustatud kolme samba kalkulaator
- Individuaalsed nõustamised
- Infotunnid
- Veebinarid
- Pensionisüritused
- Iga-aastased pensionipäevad

Kokkuvõtteks

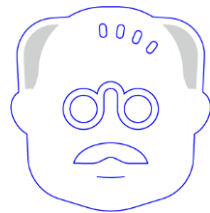

Järeldused

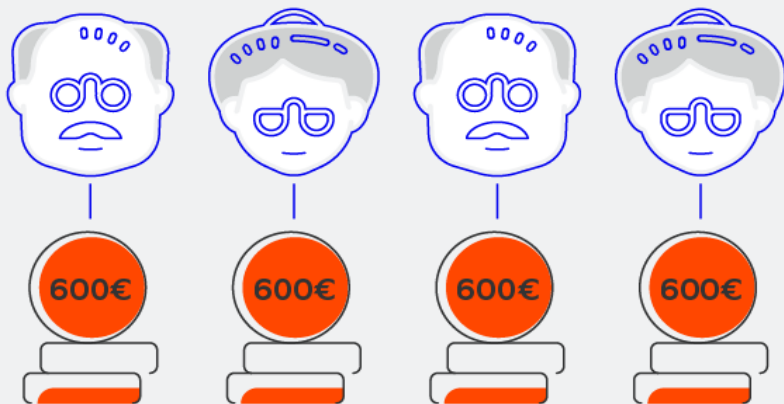
Kuna töötajate arv väheneb ja pensionäride arv kasvab, siis I samba pensionid muutuvad väiksemaks.

Kokkuvõtteks

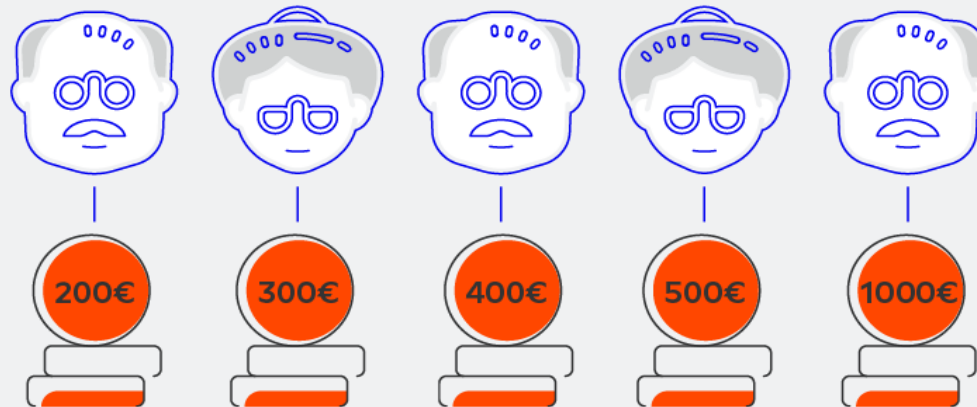

Järeldused

Olevik

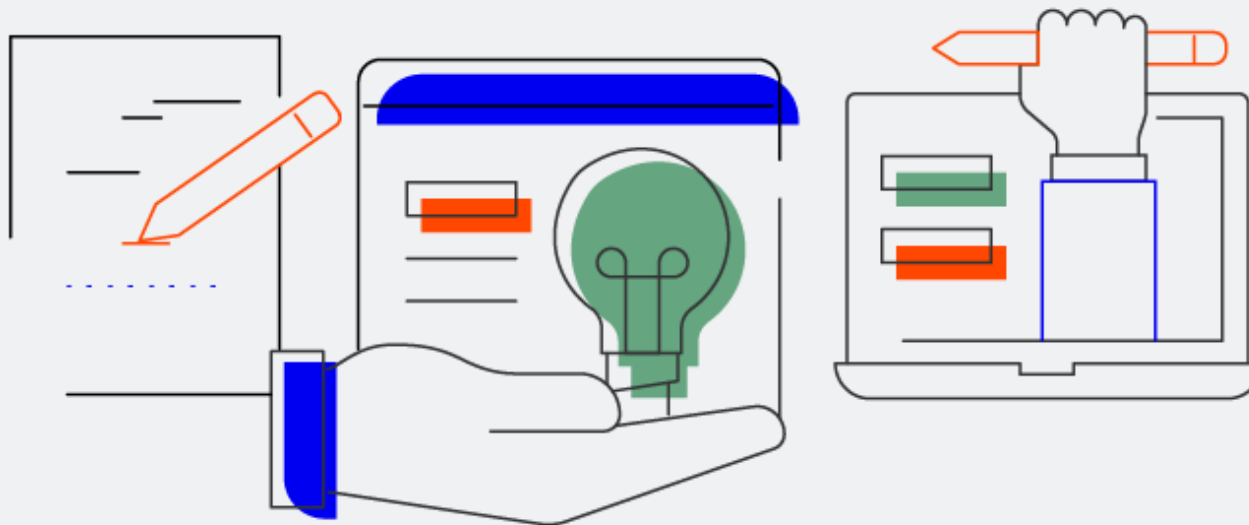
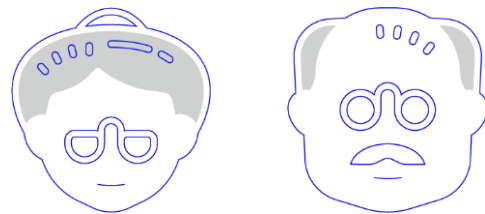
Tulevik

Enamiku inimeste palk on keskmisest palgast väiksem, **pension sõltub aga järjest rohkem palga suurusest**. Iga järgneva kümnendiga muutuvad pensionid ebavõrdsemaks.

II sambast enne pensioniiga **raha väljavõtmine vähendab** paljude **pensioneid** veelgi.

III sambas kogub vaid 20% tööelistest ja ainult 3% palgast.

Vaesuse vähendamiseks tuleb **tõsta miinimumpensioneid**.
Pensioni suurendamiseks **luua** II või III sambasse **tööandjapension**.
Pensioninõustajate abil teha igale täiskasvanule **pensioniplaan**.